

1988, 22. listopadu – Sdělení VONS č. 845 „Represe proti sympoziu Československo 88“ o rozsáhlé policejní akci proti potenciálním účastníkům sympozia „Československo 88“.¹

Dne 10. 11. v časných ranních hodinách (v několika případech již 9. 11.) zahájila StB rozsáhlou preventivní operaci proti potenciálním účastníkům sympozia Československo 88 a vůbec proti lidem politicky nepohodlným. Bylo při ní předvedeno nejméně 39 občanů, kteří byli zadržováni po 5 až 12 hodin a od nichž byl vynučován závazek, že se na práci sympozia nebudou nijak podílet. Dne 11. a 12. 11. bylo zadrženo a mnoho hodin zadržováno nejméně 10 dalších čs. občanů, účastníků sympozia. Rudolfa Battěka a Radima Palouše, kteří byli nemocní, policie nakonec neodvedla a držela je po čtyři dny v domácím vězení. Obdobně byla omezována osobní svoboda několika slovenských a moravských aktivistů.

Z předvedených občanů, kteří buď odmítali přijmout varování úřadů před účastí na sympoziu, nebo se z jiných důvodů jevíli jako zvláště nepohodlní, bylo dvacet zajištěno a po formálním propuštění většinou opětovně zajištěno, podle zákona o SNB, takže strávili ve vězení zhruba 96 hodin; Ladislav Lis, který byl zajištěn třikrát, dokonce 115 hodin. Jde o tyto občany:

Václav Benda, Stanislav Devátý, Luboš Dobrovský, Bohumil Doležal, Jiří Hájek, Miloš Hájek, Václav Havel, Tomáš Hradílek, Bohumír Janát, Eva Kantůrková, Jan Křen, Ladislav Lis, Oto Mádr, Emanuel Mandler, Jaroslav Šabata, Věněk Šilhán, Libuše Šilhánová, Jan Štern, Jan Urban a Saša Vondra.

Zadržení tentokrát probíhala s mimořádným pohrdáním nejen k duchu, ale i literě zákona. Samozřejmě je zneužitím zákona o SNB, jsou-li pokojní občané vytahováni z postelí a zajišťováni pro údajné narušení veřejného pořádku.^a Za vysloveně cynické zneužití

^a Pod textem sdělení byla uvedena tato poznámka redakce Informací o Chartě 77: „Zákonné ustanovení podle § 23 odst. 1, 2 zákona o SNB (tj. zákona č. 40/1974 Sb.): „Příslušníci SNB jsou oprávněni za účelem provedení potřebných

tohoto zákona musíme pokládat zatýkání propuštěných občanů před branou nebo přímo na nádvoří věznice a jejich zajištění na dalších 48 hodin. (S těmito praktikami se mimochodem skončilo asi v roce 1981 a jejich znovuzavedení je svérázným příspěvkem k přestavbě a demokratizaci.) Orgány StB však při této preventivní akci okázale porušovaly i literu zákona: možnost zajistit až na 48 hodin narušitele veřejného pořádku není samozřejmě nějakým trestem, který může policie svévolně vynést, nýbrž maximální lhůtou, během níž mají být provedeny nezbytné úkony vůči těmto provinilým občanům (pomiňme skutečnost, že šlo o občany dokonale nevinné). StB však tentokrát nezapočítávala běžné „vyšetřovací úkony“ do lhůty zajištění a i po ukončení formálních výsledků a podepsání protokolu zadržovala naprosto protizákonně občany po 4 až 10 hodin (většinou opakovaně). Stížnosti zadržovaných a jejich žádosti o rozmluvu s prokurátorem byly důsledně ignorovány. Ostatně Rudolfu Battěkovi se podařilo telefonicky se spojit se zástupcem Městské prokuratury v Praze, který ho ujistil, že ve věci nemůže nic podniknout a že má R. Battěk přes svou nemoc raději odejít s příslušníky StB. Nemůže-li ani orgán, jehož hlavním posláním je dbát o dodržování zákonnosti, nic podniknout proti jejímu zjevnému porušování, je morální povinností každého občana ČSSR, aby se proti tomuto porušování zákonnosti postavil a napomáhal obnovení právního státu.²

Informace o Chartě 77, r. 11, 1988, č. 20, s. 7–8.

služebních úkonů zajistit každého, kdo výtržnostmi nebo jiným nepřístojným chováním narušuje veřejný pořádek. Zajištění nesmí trvat déle než 48 hodin.‘ (Toto je zajištění podle zákona o SNB; podmínky zadržení podezřelého z trestného činu (či přečinu) za účelem jeho případného trestního stíhání a následného uvalení vazby upravuje trestní řád, jehož ustanovení nelze zneužívat tak snadno jako citovaných ustanovení zákona o SNB.“

POZNÁMKY

- ¹ K policejním zásahům proti připravovanému sympoziu „Československo 88“ viz dále sdělení VONS č. 800 a 815, dokumenty č. 804 a 819.
- ² Mluvčí Charty 77 Stanislav Devátý, Miloš Hájek a Bohumír Janát, představitelka Nezávislé mírové sdružení Jana Petrová a představitelé SPUSA Petr Bartoš, Pavel Jungmann a Bedřich Koutný vydali 16. 11. 1988 prohlášení, obsahující zprávu o policejním zásahu proti sympoziu o Československu a žádost o ukončení represí a zahájení dialogu. CÍSAŘOVSKÁ, Blanka – PREČAN, Vilém (eds.): CHARTA 77: Dokumenty 1977–1989, sv. 2, Praha 2007, s. 1051–1053. Dále viz článek „Že by v Praze obrátili?“ o policejních akcích v souvislosti s připravovaným sympoziem „Československo 88“ a o následné povolené demonstraci na Škroupově náměstí v Praze ke Dni lidských práv in: *Kulturní klub*, 1988, č. 10 (prosinec), s. 7.